

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Etlar, Carit.; af Carit Etlar.

Tonne gaaer i Krig : Comedie med Sang i een Act

Kjøbenhavn : C. A. Reitzel, 1849

56 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

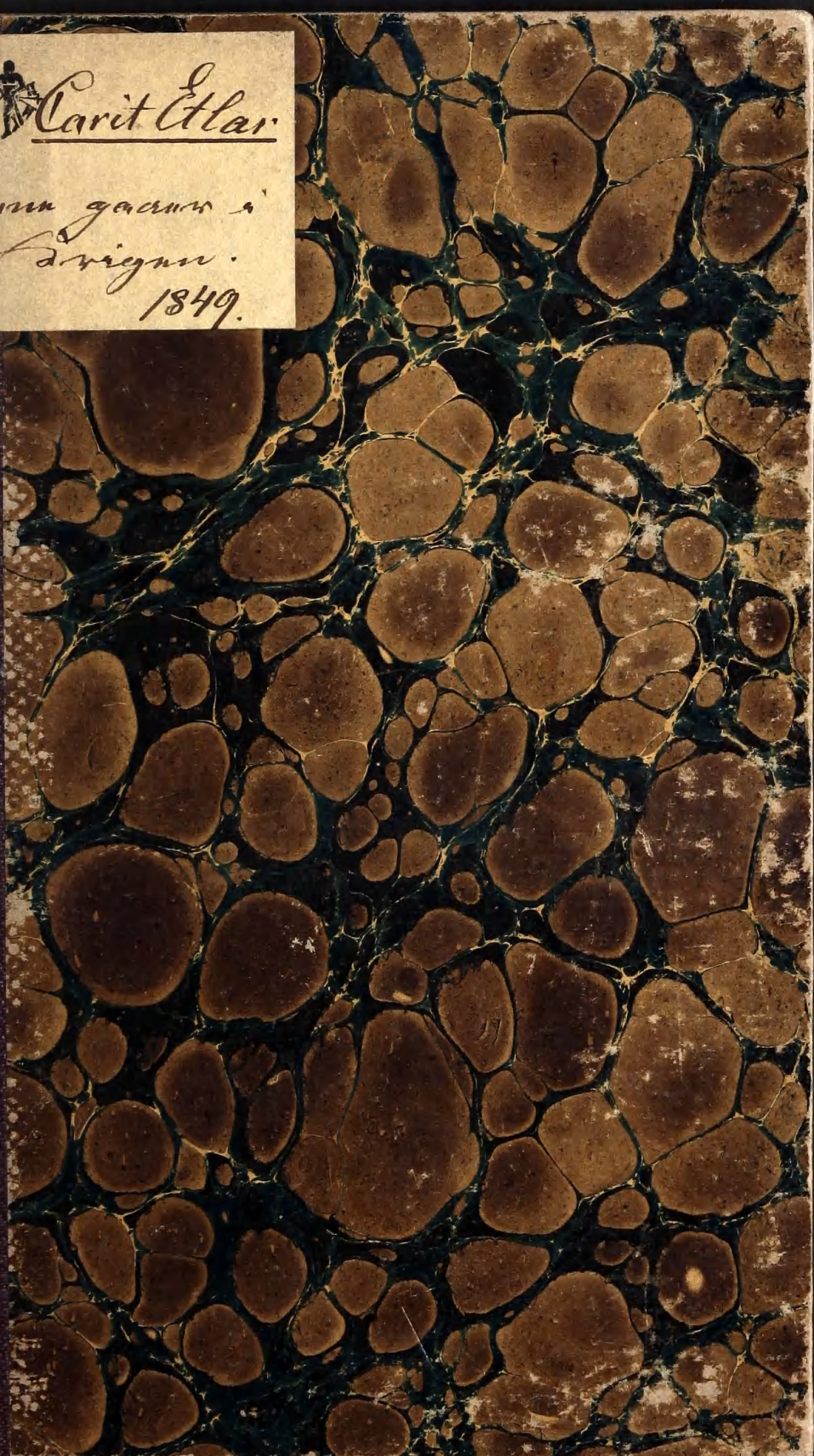
The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Carit Atlas

Tomus secundus a
S. vigne.
1849.

55, - 45.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021032221

Tonne gaaer i Krigen,

Comedie med Sang i een Act

af

Carit Etlar.

Kjøbenhavn.

Førlagt af Universitetsboghandler C. A. Reibel.

Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

1849.

Sonne gaaer i Krigen,

Comedie i een Act.

Opført første Gang paa det kgl. Theater den 16 Februar 1849.

Personerne.

Niels Dahl, Gaardeier i Bønsyld.

Madame Stilling, hans Søster.

Johanne, hans Datter.

Tonne, Gaardekarl hos Dahl.

Karen, Pige sammesteds.

Jørgen Virk, Frivillig blandt Jægerne.

Jacob Ravn, }
Hans, Soldat } Insurgenter.

Knud }
Søren } Bønder.

Mads, en Bøndekarl.

Bønder, dansk Militair, to Insurgenter.

Handlingen foregaaer selden for Kolding i Juni 1848.

En fri Plads udenfor Dahls Gaard. Det er henimod Aften. Paa den ene Side af Theatret fører en Trappe op til Baaningshuset, udenfor staae nogle Træer. Paa den anden Side en Ladebygning, ved hvilken der ligger en Steen. I Baggrunden en Have med Bord og Bænke.

Første Scene.

Johanne og Mad. Stilling

(Sidde udenfor Baaningshuset, beskæftigede med deres Sytøi).

Johanne.

Saae Du Kongen, da han red igjennem Byen?

Mad. Stilling.

Ja vist mit Barn! Jeg havde pyntet alle vore Vinduer med røde og hvide Roser, det kunde han godt lide, derfor vendte han sig ogsaa om paa Hesten, smilede og hilste op til mig, nok saa venligt. Bag efter Kongen gik hans Soldater, alle unge og raske Mennesker, og da nu Folk kom ud paa Gaden, idet de marscherede forbi, hilste de og sang, saa glade og fornøiede som om de drog til en Fest, og ikke i den vildene Kamp. Ak ja, lille Johanne! Det er en sørgelig Tid. Vi vide hverken

om vi ere kjøbte eller solgte, og derfor skal Du ogsaa følge mit Raad, og tage med ind til Byen iaften, naar Bognen kommer og henter mig.

Johanne.

Jeg troer ikke det gaaer an, kjære Tante!

Mad. Stilling.

Hvorfor skulde det ikke gaae an? Derinde vil Du da altid være bedre faren end her, hvor I hvert Dieblif paa Dagen trues af disse Tydskere, som ere blevne saa modige, nu da de vide, at vore Folk have trukne sig tilbage.

Johanne.

Men man venter jo de Danske hver Dag igjen.

Mad. Stilling.

Ja man venter! hvad have vi gjort Andet i den hele Krig end at vente? Og fordi Du nu troer, at de Danske komme, er det at Du har saamegen Ulyst til at reise bort fra Hjemmet? — Jeg forstaaer Dig, Du har endnu ikke glemt den Jæger, som laa i Qvarteer her i Gaarden.

Johanne.

Glemt ham Tante! nei saalidt, at jeg bestandig tænker paa ham.

Mad. Stilling.

Troer Du da, at han nogensinde vender tilbage igjen?

Johanne.

Han har lovet det, og jeg veed, at hvis det staaer til ham, saa vil han ogsaa holde sit Løfte.

Mad. Stilling.

Alf, de ere saa flygtige de Krigsfolk, det er sande Ord, der staae i Visen om dem.

Johanne.

Nu Tante, og hvad staaer der da i Visen?

Mad. Stilling.

Mel. af Berggrens Skandin. Folkemelodier. 3—11.

De slagre som en Svale
Omkring fra Sted til Sted,
De veed saa fagert at tale,
Men mene ei dermed.
Alf kjæreste Johanne!
Tro ei de Krigsfolks Ord.

Johanne.

At skilles og at mødes
Det er jo Livets Lod,
Men ligesuldt jeg tænker,
At Sorgen er mig god.
Mit Hjertes hele Villie
Fik han i Eiendom.

Og naar i Krigens Larmen
Ham Tiden falder lang
En lønlig Tanke sender
Han til mig mangen Gang,
Thi dem kan Intet stille,
Som elske inderlig.

Mad. Stilling.

Hvad siger da din Fader hertil?

Johaune.

Jeg har endnu ikke talt til ham herom.

Mad. Stilling.

Jeg troer heller ikke, han vil blive glad over denne Forbindelse, skjøndt det er vanskeligt at forstaae sig paa den Mand. Jeg veed endnu neppe, hvilket Parti han ret af Hjertet holder med.

Johanne.

Naturligviis med de Danske.

Mad. Stilling.

Det ville vi haabe, dog har jeg flere Gange hert ham forsvare Tydskerne.

Johanne.

Ja, jeg troer ogsaa han holder med dem.

Mad. Stilling.

Alltsaa holder han med begge Parter?

Johanne.

Ja, desværre! det er netop denne Tanke, som gjør mig saa ulykkelig.

Mad. Stilling.

Du kan jo ikke gjøre noget derfor, stakkels Johanne. Følg med mig, mit Barn, vi ville dog høre hvad han siger om vor Reise ind til Byen. Vende de Danske tilbage, saa lover jeg Dig, at Du strax skal komme hjem igjen. Lad os gaae ind, Johanne! det begynder at blive Aften.

(de gaae.)

Anden Scene.

Dahl og Tonne fra den modsatte Side.

Dahl.

Det var da skammelig Tidt den Kjøbmand gav Dig for vor Rug idag, Tonne! men det faaer nu at være. Hvad Nyt bringer Du ellers med fra Byen? Talte de ikke om, naar Dansken kom igjen?

Tonne.

Jo vist Husbond, den hele By var saa sjæleglad, for nu sagde de forvist, at vore Folk vilde gjøre Alt for af det, og gaae sonderpaa.

Dahl.

Naa, da Gudskeelov! Du kunde ikke bringe mig noget kjerere Budskab. Jeg holder saa inderligt meget af de Danske.

Tonne.

Gjør J det Husbond, den Kjærlighed er nok ellers ikke bleven gammel hos Jer, for dengang vi havde Tydskerne her i Gaarden holdt J med dem, og rev ned paa Alt, hvad der var dansk.

Dahl.

Tys Tonne, tal ikke derom, man er jo nødt til at synge blandt de Fugle man er. Om jeg endogsaa af og til giver mig ud for at holde med Tydskerne, bliver jeg dog ved at være dansk indvendig. Du kan sagtens tilstaae for Enhver, hvem Du synes om, for Du har hverken Huus eller Hjem at miste, men min Kjærlighed vilde

falde loblig dyr, hvis jeg skulde betale den med at marschere op til Nendsborg, eller med at de kom og toge mine Heste fra mig. Som sagt! jeg er en Dansk i Sind og Skind. Har jeg ikke sat min Søn i Lære ovre i Kjøbenhavn, og maattet betale svære Penge for ham; har jeg ikke sendt Uldstrømper og Soller til Soldaterne, og sat mit Navn under alle Petitioner, der ere blevne indgivne her fra Eggen, hvad vil Du forlange Mere? Nu i de sidste Dage har jeg ovenikjøbet ladet Johanne sje mig et Dannebrogsslag, og lært „den tappre Landsoldat“ udenad.

Tonne.

Ja, alt dette er sandt nok, og naar I nu troede, at Tydsterne kom igjen, vilde I lade Johanne sje en Slesvigholsteensk Fane, og synge deres Vise.

Dahl.

Nei, nu er Du ogsaa for streng, lille Tonne! De kunde maaskee tvinge mig til at stifte deres Fane ud, men synge for dem skulle de aldrig i Grighed faae mig til, det kan Du stole paa. For jeg kan ikke synge.

Tonne.

Ja, ja, I maae jo selv bedst vide, hvem I holder med.

Dahl.

Naturligviis, og hvis Du nu er en rar lille Tonne, og ikke taler til de Danske om at jeg for den kjære Huusfreds Skyld tydskedes lidt med Holstenerne, medens vi havde dem hos os i Qvarteer, saa skal jeg forskyldte

Dig det, naar Du mindst tænker derpaa, — Det falder mig just ind nu, at Du har været Kjæreste med vor Pige Karen i henved tyve Aar.

Tonne.

Ja, Husbond, det er ogsaa tidt faldet mig og Karen ind; men vi ere dog ikke komne videre derfor.

Dahl.

Hvad siger Du da, hvis jeg gjør jeres Bryllup naar Mortensdag kommer?

Tonne.

Jeg siger mangfoldig Tak, naar Mortensdag kommer.

Dahl.

Ja det beroer kun paa Dig selv. Som sagt, naar Du viser Dig som et retskaffens Menneſke, og ikke sætter Ondt for mig hos de Danske, skal jeg holde mit Øfte. Du kunde derimod gjerne, jeg mener naturlighviis saadan ved en passende Veilighed, lade et lille Ord falde om de mange Dpoffrelser jeg har gjort i Krigen, og om min Hengivenhed for Kongen. Og saa maa Du sige til alle vore Folk, at de skulle holde sig parate til at trække i deres Søndagsstads saasnart vi mærke til, at de Danske nærme sig. Vi ville drage dem imøde Allesammen; jeg i Spidsen, med mit kostbare Dannebrogssflag. Har Du nu ret forstaaet mig, Tonne?

Tonne.

Ja, det er endda ikke saa svært at forstaae.

Dahl.

Jeg vil nu gaae op og gjøre Alt istand til at modtage vore Gjæster; vi faae vist en skrækkelig stor Indquartering, og det er endda ikke det Værste, for vi kunne jo lade dem ligge paa Straa i Laden, men saa have de Mennesker en Appetit! — (Vil gaae, men standses.) Hør, lille Sonne! mens jeg husker at sige det, saa luk vel af for vort Kornloft, og lad Dig for Altting ikke mærke med, at vi have Forraad paa Nogetsombest. Du kan sige, at Tydskerne have taget Altting med sig, da de reiste bort; maaskee kunne vi saa ovenikjøbet faae en lille Erstatning. Der kommer Karen. Det er ikke værd, at Du lader hende vide, hvad vi have talt om, — — min kjære lille Sonne!

(gaaer.)

Credie Scene.

Conne. Karen.

Karen.

Gudsfred og Godaften, Sonne! Hvad Nytt bringer Du fra Byen? Hvad siger de derinde?

Sonne.

De sige, lille Karen, at Kongen trænger til Krigsfolk, og at han har skrevet et Brev om, at alle raske Karle skulle være ham velkomne, naar de ville tage Bøssen paa Nakken og følge med ham ud og kriges.

Karen.

Ja, jeg vil nok tro det. Gud bedre den Tid da vor Konge begyndte sit Regimente.

Tonne

Da de fortalte mig dette kom jeg i Tanker om, at jeg havde staaet ved Slesvigske Jægere i otte Aar, — og saa syntes jeg det var bedst, at jeg gik med, ligesom de Andre.

Karen.

Du Tonne! er det dit Alvor? Saadan en Hjertesorg kunde Du næppe at gjøre mig?

Tonne.

Hør mig lille Karen!

(han synger.)

Mel. Lille Cathrine. :

Kongen har kaldt os

Og Alle ham følge med Lyft,

Bøve for Danmark en Dyft.

Jægeren iler fra Skov,

Bonden gaaer bort fra sin Plov,

Hver Mand forlader sit Hjem,

Jeg maa med dem!

Rige g'ler Guld,

Men den Fattige giver sit Liv,

Drager fra grædende Biv.

Den, der slet Intet eier,

Knæler og beder om Seier,

Beder til Himmerigs Gud

Før dem, som drog ud.

Karen.

Åh, Tonne, lad de Tanker fare! jeg bliver saa bange, naar Du taler om at gaae i Krig. Have vi været Kjæresten i samfulde tyve Aar og holdt af hinanden baade i onde og gode Dage, saa vil jeg nu ikke miste Dig. Naar Du drog bort, var der Ingen, som brød sig om mig, og jeg stod alene i den vide Verden.

Tonne (tager Karens Haand).

Derpaa har jeg ogsaa tænkt saavel som Du, lille Karen, dog hvad enten jeg farer i Krig eller bliver hjemme, vil jeg være Dig huld og tro i alle mine Levedage.

Karen.

Men Du maa ikke tage fra mig.

Tonne.

Der er Noget i mit Sindelag, som driver mig afsted. Jeg har tænkt derpaa om Dagen og om Natten med, kan jeg tro; men jeg vilde ikke tale til Dig derom, fordi jeg vidste, at Du blev saa bedrøvet.

Karen.

Jeg forstod Dig godt alligevel, Tonne, bedre end Du tænkte, og har grædt mine modige Taarer derover, naar der Ingen var som saae det. Det bæres mig for, at jeg aldrig mere faaer Dig at see, naar Du først er draget bort.

Tonne.

Du maa ikke være saa forknyt af Dig, lille Karen,

hvis det er Borherres Willie kommer jeg nok igjen, og
saa ville vi holde vort Bryllup.

Mel. af Berggreens Sand. Folkesange.

Fat Mod! jeg kommer vist igjen,
Men nu — jeg kan ei Andet,
Mig kalder al min Attraa hen
Til Kamp for Fædrelandet.

Karen.

O lille Tonne! bliv hos mig,
Du maa i Krig ei drage.
Vor Konge har saamange, — jeg
Har jo kun Dig tilbage.

Hvis aldrig meer Du kom igjen,
Mit Hjerter vilde briste.
Du er jo kun en fattig Svend,
Dig kan de fuldtvel miste.

Tonne.

Kan ei i Rang jeg Fattigmand
Staae ved den Riges Side,
Jeg tænker dog, forvist vi kan
Paa samme Balplads stride.

Dg lyder nu saamangen Sang
Om Helte, gamle, unge,
Kan hælde de en anden Gang
Om fattig Tonne sjunge:
Han var en Dansk i Sind og Mod,
Det Skudsmaal selv han tegned
Paa Balen med sit Hjerteblood,
Da han for Danmark blegned.

Ja herligt krones vil vort Bærk,
 Derpaa jeg sikkert lider;
 Skarpt er det Sværd og Armen stærk,
 Som for sin Arne strider;
 Lad mig da gaae, vær glad i Du,
 Vør Kamp Gudfader lønner,
 Det gjælder Fædrelandet nu,
 Det kalder sine Sønnerr.

Karen.

I Guds Navn da, Du faaer jo selv at raade. Naar vil Du tage bort?

Tonne.

Endnu inat, for man taler om, at disse onde Mennesker gaae omkring fra By til By og tvinge de unge Karle med Magt, siden de ikke kunne faae dem godvillig til at følge med sig. Jeg har aftalt det med nogle andre Karle her fra Byen, og naar Natten kommer drage vi bort. — Men Du græder jo, lille Karen!

Karen.

Gud bedre det, jeg kan ikke andet.

Tonne.

Du maa ikke gjøre mig Afskeden for tung. Jeg synes dog, at det vilde være en større Hjertesorg, naar vi kom sammen den næste Vinter til Dands, og Karle og Piger skulde spotte over Dig, fordi Du fæstede dit Hjertes Villie til saa usselig en Svend, som heller krøb bag Dønnen end drog med de Andre, da det gjaldt.

Karen.

Ja, det har Du Ret i, Tonne, den Skam var svær at døie.

Tonne.

Ikke sandt! — Tor Du dine Dine og vær glad som før.

Karen.

Jeg vil ikke mere være bedrøbet, siden Du saa vil have det. Jeg tænker ogsaa, at din Handling er vel gjort, for midt i al min Sorg er der Noget, som gjør mig glad og fornøiet.

Hjerde Scene.

Bønderfolk styrte ind paa Scenen. Strax efter Jacob Ravn, Hans og tre andre Soldater. Tonne. Karen. Dahl.

Tonne.

Men hvad betyder den Larm udenfor Gaarden?

Mads.

Tonne! der kommer de, kan Du see dem?

Tonne.

Hvem kommer?

Mads.

Soldaterne.

Dahl

(viser sig i et aabent Vindue).

Hvad er der paa færde? — Hvem er det I tale om?

Nads.

Om Krigsfolket, Husbond! De marschere lige op imod vor Gaard.

Dahl.

Hvad for Noget! Ere de her allerede? Stil Jer op, Børn; bring dem et Hurra, mens jeg løber hen efter mit Dannebrogsslag.

Navn

(stikker Hovedet ind imellem Couliøserne).

Er her Danske i denne Gaard?

Tonne.

Ja vel er der det.

Navn (dæmpet).

Hvormange?

Tonne.

Vi ere allefammen Danske.

Navn (mere dristig).

Din Døsmer! derom spørger jeg ikke; jeg mener blot, om I have seet Noget til det danske Militair?

Tonne.

Nei, endnu ikke.

Karen.

Men de komme vist strax.

Navn (martialsk).

Lad dem kun komme, hvad Fanden bryder jeg mig derom. Bevær i Hvil, Marsch!

(Han marscherer ind paa Scenen med Hans og tre andre Soldater. Hans er i dansk Jægeruniform med en slesvigholsteenssk Kofarde paa Huen. De tre Andre ere klædte som Turnere i forskjellige Dragter, og uregelmæssigt væbnede.)

Dahl

(Kommer tilsyne i Vinduet, svingende en Dannebrogsfane).

Hurra! og noch einmahl Hurra! for vore Venner,
de tappre Danske.

(Han nynner Melodien af „den tappre Landsoldat“.)

Ravn (til Soldaterne).

Naa, Kinder! I har jo eders Instrux; gaae nu
ned i Byen og udsøg alt vaabendygtigt Mandskab. Vægre
de sig ved at følge med Jer, saa kan I fugtle dem;
gjøre de Spectakler, kan I fyre paa dem. Lad mig blot
see, at I skynde Jer. (Insurgenterne gaae.)

Dahl (i Vinduet).

Du gode Gud! hvad har jeg gjort; det er jo Tyd-
skerne, som ere komne, anførte af vor Naboes Søn.

(Han trækker Fanen ind og forlader Vinduet; strax efter kommer
han ud paa Trappen. Tonne, Karen og de øvrige Bønder for-
svinde ved Insurgenternes Komme.)

Femte Scene.

Ravn. Dahl.

Ravn (raaber efter Soldaterne).

Naar I ere færdige dernede komme I tilbage, saa
skulle vi ilav med denne Landsforræder her.

Dahl.

Kjære Jacob Ravn! jeg haaber Du tilgiver min
Feiltagelse.

Ravn.

Der skal ikke blive en heel Rude i hans Gaard.

Dahl.

Lad Naade-gaae for Met dennegang, lille Jacob.

Ravn.

Jeg giver Jer Lov til at brænde den hele Aede af lige til Grunden.

Dahl.

Alt, vær dog ikke saa streng; De kan jo nok beskrive, at jeg tog fejl. Jeg er ikke det allermindste dansksindet, Alt hvad jeg eier og har staaer til Tjeneste for de brave Tydste.

Ravn.

Alle hans rørliche Eiendomme og Mobilier ville vi iforveien strax confiskere.

Dahl.

O jeg ulykkelige Mand! er der da ingen Redning for mig?

Ravn.

Naar jeg tænker mig om, bliver det nok bedst, at vi føre Manden med os til Nendsborg.

Dahl.

Hvor kan De dog nænne at være saa ubarmhjertig mod en gammel Nabo, kjære Jacob Ravn.

Ravn.

For Djævelen! jeg taaler ikke at man kalder mig Ravn. Jeg hedder Jacob von Raben, Sectionscommandør i den schlesvigholsteinsche Avantgarde. Det er ellers godt, at Du selv minder mig om Naboskapet, for naar jeg husker ret, saa have vi ogsaa en lille Mellemregning i denne Henseende.

Dahl (insinuant).

Hvad mener De?

Ravn.

Mand! Du har forsyndet Dig haardt mod den hel-
lige Republik, og Du maa selv kunne indsee, at den aller-
værste Straf var for mild mod et Forræderi som dit.

Dahl.

Ik ja! (affides) Jeg indseer, at det vil komme til at
gaae ud over min Pung.

Ravn.

Jeg kunde uden videre strax lade Dig hænge, hvad
Dieblik jeg vilde.

Dahl.

Jeg veed dog ikke, nu tiltroer De Dem vist ogsaa
for megen Myndighed, kjære Hr. Raben.

Ravn.

Vil Du have Beviset? — Godt, Du skal faae det.

Dahl.

Ik nei, Deres Ord ere mig mere end tilstrækkelige
Beviser; men De glemmer nok ellers hvad De vilde have
sagt angaaende det gode Naboskab, hvori jeg altid har
levet med deres kjære Fader, den velsignede Mand!

Ravn.

Nei, nu kommer jeg just til det; Du derimod glem-
mer nok, at Du for et Aars Tid siden ikke fandt min
Fader mere velsignet, end at Du paaførte ham en Pro-
ces, og tvang ham til at give Afkald paa det Engstykke,
der ligger jønden for din Loft.

Dahl.

Ja, nu da De siger det troer jeg ogsaa, at vi kom i en liden Meningsforstjæl, men Retten mæglede os strax imellem, hver fik sin Deel.

Ravn.

Det vil sige, at Du fik Engstykket og min Fader fik en Proces at betale.

Dahl.

Ja maaskee var det saaledes, jeg har reent glemt det.

Ravn.

Til Straf for de sorte Forbrydelser, Du har begaaet i aften, vil jeg nu, at Du skriftlig giver Afkald paa Jorden; mellem Venner bør man ikke være saa nøie-regnende, og jeg har faaet en besynderlig Forkjærlighed for denne Eng.

Dahl.

Na, De spørger vist; det kan aldrig være deres Mening.

Ravn.

Ikke det. Du skal faae Tid paa Veien herfra til Hendsborg til at overveie, om jeg spørger eller taler alvorligt.

Dahl.

Men kjære Jacob! jeg vandt jo Processen ved Kongens Lov og Ret.

Ravn.

Lov og Ret gjælder ikke mere i Slesvig-Holstein —

jeg mener eders Lov og Ret; men vi ville ikke spille Tiden med at tale videre herom.

(vil gaae.)

Dahl (holder ham tilbage).

Na jo, tøv lidt, lille Jacob; lad os kun tale os tilrette i al Venfkab, jeg er slet ikke det Mindste paa-
staaelig af mig, og da De netop har faaet saadan Kjær-
lighed til den lille Strimmel Jord, saa tag det i Guds
Navn, jeg giver med Glæde Afkald derpaa. Er De saa
fornøiet?

Ravn.

Nei, ikke ganske. Siden din Hukommelse er saa
god, saa erindrer Du vist ogsaa, at jeg kom herover i
Vinter og friede til din Datter, men at Du satte Dig
imod Partiet.

Dahl.

Det gjorde jeg jo i den bedste Hensigt, fordi jeg
syntes, at De og Johanne ikke passede for hinanden —
jeg mener naturligviis, at hun ikke var Dem værdig.

Ravn.

Imidlertid holder jeg dog af hende, og det endskjøndt
jeg under Krigen kunde have gjort tusinde Partier med
langt fornemmere Piger end hun er. I Kiel, i Rends-
borg, i Slesvig, overalt hvor en Krigsmand som jeg viste
sig, kom Prindsesser og Grevinder springende os imøde
med Hjertet i Haanden, men jeg blev Johanne tro, fordi
jeg nu engang havde sat mig i Hovedet, at hun og in-
gen Anden skulde være min Kone.

Dahl.

Desværre for hende troer jeg alligevel, at De kommer forsilde nu; efter hvad jeg hører har Johanne forlovet sig, medens De var borte.

Ravn (heftig).

Johanne? med hvem, en Adelig?

Dahl.

Na nei!

Ravn.

En Borgerlig?

Dahl.

Ikke heller.

Ravn.

For Fanden! med hvem da?

Dahl.

Jeg troer, at Personen er Student.

Ravn.

Bah! og Du vilde give Johanne bort til en Student? Nei, hun fortjener en bedre Karl end som saa. Johanne skal have en Kriger, en Helt, en Eisensfresker, en Mand som jeg, og det er Dig, der maa gjøre hende det begribeligt.

Dahl.

Jeg kan da ikke tvinge hende, hvis hun nu skulde være blind for alle eders Fortrin.

Ravn.

Det bliver din Sag.

Dahl.

Jeg troer heller ikke engang, at hun vilde lystre mig. Hun er bleven noget egenraadig siden hun blev voksen.

Ravn.

Det kommer ikke mig ved.

Dahl.

Jeg troer heller ikke, at hun holder af Dem.

Ravn.

Det kommer ikke Dig ved. Enten holder jeg Ja-ord med Johanne iaften, eller Du spadserer med os til Rendsborg imorgen tidlig; nu veed Du min Mening.

Dahl.

Siden det endelig skal være, saa er det da bedst, at De selv taler med hende. Der kommer hun.

Ravn.

Godt, lad os være alene.

Dahl.

Ja, med Fornoielse. (han gaaer)

Sjette Scene.

Johanne dækker Bordet i Baggrunden. **Ravn.**

Ravn (gaaer hen til hende).

Godaften, Johanne!

Johanne.

Ja, en god Aften kunne vi rigtignok trænge til; thi denne tegner ikke til at blive det.

Ravn.

Maa jeg hjælpe Dig?

Johanne.

Nei Tak! det behøves ikke.

Ravn.

Hvorfor er Du saa kort for Hovedet iaften? Du veed jo dog, at jeg bestandig har havt et godt Die til Dig.

Johanne.

Jeg har aldrig lagt synderlig Mærke hverken til Dig eller til dine Dine.

Ravn.

Lad os ikke blive ved i den Tone; kom og sæt Dig ned hos mig paa Benken, Johanne, saa ville vi tale sammen om gamle Dage.

Johanne.

Nei, Jacob Ravn, jeg synes, at Du gjorde klogeſt i at glemme gamle Dage, hvis det ellers er Dig muligt.

Ravn.

Men hvorfor da?

Johanne.

Det maa være kommen vidt med Dig, siden Du kan spørge derom. Var der end ikke noget synderligt Godt ved Dig før, saa kunde dog ingen sige Dig noget egentlig Slet paa. Nu derimod kommer Du igjen som en Forræder mod det Land, hvori Du er bleven født, som en Voldsmand imod dine egne Brødre. Derfor raader jeg Dig til, ikke mere at tale om gamle Dage.

Ravn.

Siden Du nu har givet mig et Raad, vil jeg give Dig et til Gjengjeld, det er, at Du aldrig blander Dig i hvad Du ikke forstaaer. Det er heller ikke kjont, at Du søger at spotte og opirre mig; lad mig være hvordan jeg vil, saa kom jeg dog herved iaften med fredelige Hensigter, idetmindste mod Dig.

Johanne.

I hvad anden Hensigt er Du da kommen, end at vise Din Mandhaftighed mod os værgeløse Menneſter?

Ravn.

Det skal jeg sige Dig, og Du kan svare mig, naar jeg har talt; men først maa Du dog vide, at din Faders Liv og Belfærd er afhængig af dit Svar.

Mel. af Berggreens Scandinaviske Folkesange.

Jeg har følt mit Hjerte banke
 Hvergang jeg tænkte paa Dig;
 Du var min kjære Tanke
 I den vildsomme Krig.

Johanne.

Fri som Fuglen flyver Tanken,
 Baand og Buur den fængsler ei.
 At Jacob, vore Tanker
 Fløi aldrig samme Bei.

Ravn.

Svar mig nu, Johanne, ærlig,
 Hvad af Dig jeg haabe maa,
 Vær mig god og kjærlig,
 Deel mit Hjertes Attraa.

Som en Dronning skal Du leve
Midt i Herlighed og Pragt,
Paa alle dine Dnsfer
Vil jeg trolig give Agt.

Johanne.

Gods og Guld foruden Hader
Lidet jeg kun agter paa,
Lidt under Badmelsklæder
Kan Dronningehjerte slaae.

Hvem i Verden kan vel Andet,
End at nære Tvivl mod Dig?
Nys sveeg Du Fædrelandet,
Imorgen maaskee mig.

Ravn.

Er det dit Svar, Johanne, din faste Beslutning?

Johanne.

Ja, Du kan lide derpaa.

Ravn.

Du vil maaskee komme til at fortryde det.

Johanne.

Jeg faaer at finde mig deri.

Ravn.

Hvor gives da vel her i Slesvig det danske Sinds-
lag, som Du taler om? Din egen Fader holder jo
med os.

Tonne

(viser sig i Baggrunden og nynner Mel. Danmark deiligst Bøng
og Bønge).

Johanne (idet hun gaaer).

Der hos ham kan Du finde det Du spørger mig om, og det, som Du desværre selv fattes, og det vil jeg sige Dig, Jacob Ravn til Afsked, besad Du hans Sind og Tanker, saa vilde jeg tage Dig om din Hals, og kysse Dig paa din Mund, og blev end min Lykke aldrig saa frank, jeg skulde dog ikke forlange bedre, end at være din Fæstems alle mine Dage. (gaaer)

Syvende Scene.

Ravn. Tonne.

Ravn.

Hvem kommer der? og hvad er det Du synger?

Tonne.

Har I glemt den Bise? den er dog gammel og god, og hvis jeg mindes ret, har I før selv sunget den mange Gange.

Ravn.

Siden Du holder saameget af Sang, skal Du faae Lov til at synge for os om Lidt, mens vi spise.

Tonne.

Det kommer an paa om I vil finde Behag deri; jeg synger kun saadan hvad der falder mig ind.

Ravn.

Jeg lover Dig for, at Du iaften skal komme til at synge hvad der falder mig ind.

Tonne.

Ja, det kan være muligt, siden I har Magten, men med den Slags Sange har det ingen rigtig Art, de komme aldrig fra et Menneffes Hjerter.

(Hans kommer ind.)

Ravn.

Det skulle vi dog faae at see, og indtil det skeer passer Du mig paa ham. Hvorfor kommer Du ellers tilbage uden dine Kammerater?

Ottende Scene.

Hans. Ravn. Tonne.

Hans

(gaaer nærmere til Ravn og siger dæmpet).

Jeg er bange for, at det bliver galt nede i Landsbyen. Der er Ingen, som vil følge med os, og Bønderne begynde at gjøre Spektakler.

Ravn.

Har I truet Dem med, at vor hele Armee kun staaer en halv Miils Vei herfra?

Hans.

Ja, men den Historie er nu bleven gjentagen saa tidt, at Folk tilsidst ikke vil sætte Lid hertil.

Ravn.

Det har gode Veie. Jeg skal strax faae Sagen bragt i Orden, Bliv Du her og bevoigt denne Mand.

(gaaer.)

Niende Scene.

Tonne. Hans.

Tonne

(Slynger Armene over Brystet og betragter Hans nogle Dieblifte).

Jeg troer ikke, at Du holder af at see Folk lige Dinene, Hans, — — Du gjør ogsaa klogest i at vende Dig bort.

Hans.

Hold din Mund, Tonne, der er Ingen som taler til Dig. (Han vender sig bort og seer ind i Haugen.)

Tonne.

Ja, see Dig kun om, for naar et Menneſke har glemmt alt Andet, saa husker han dog paa sit Fødested. — Derinde var det ellers vi legede, naar vi kom fra Skole.

Hans.

Og hvad saa?

Tonne.

Herre Gud, Hans! at vi To ſkulde møde hinanden igjen paa den Maade. Jeg bliver saa bedrøvet, naar jeg tænker derpaa.

Hans.

Saa gjør Du nok klogest i, at lade være at tænke derpaa.

Tonne.

Ja, men det kan jeg ikke, for der var engang at jeg holdt meget af Dig.

Hans.

Maa, og nu? —

Tonne.

Ja, Du kan da nok selv begribe, hvordan jeg nu maa være tilfjends imod Dig.

Hans.

Jeg faaer vel at finde mig heri, men lad os engang høre, hvad Synd er det, Du lægger mig til Last?

Tonne.

Den værste Synd et Menneske kan bedrive, er at være en Meensvoren; jeg troer aldrig, at det vil gaae saadan En godt i denne Verden.

Hans.

Jeg er saa lidt meensvoren som Du og Nogen; hvad der er skeet, det blev jeg tvunget til, og det kan nu ikke blive anderledes.

Tonne.

Jo det kan, Hans, for Du veed nok ikke, at vor Konge har skrevet os Bønder saadant et kjønt Brev til, om at vi blot skulde blive ved at holde af ham, som vi altid har gjort, saa vilde han være os en god Herre og føre et naadigt Regimente. Han har ogsaa skrevet et Brev til Dig, Hans.

Hans.

Jo vist! han bryder sig nok stort om mig.

Tonne.

Stig ikke det, han bryder sig om os Allesammen.

Hans.

Hvad stod der da i det Brev, som Du talte om?

Tonne.

Der stod at læse, at naar Du og alle de Andre, som havde svedet deres Pligt og forsvoret sig til Fjenden, blot vilde vende om igjen paa den rette Wei, saa vilde han ikke mere være vred paa Jer, men I skulde holdes i samme Aigt og Vre, som En af os. Vor Præst gjemmer ellers paa Brevet, og Du kan selv læse det hvis Du vil, for det er trykt.

Hans.

Gud bedre det, jeg troer det er forfælde.

Tonne.

Na nei, siig ikke det; det er tidsnok endnu, hvis Du blot selv vil.

Hans.

Jeg kan ikke; lad os ikke tale mere herom.

Tonne synger

Met.: Jeg gif i Øster og jeg gif i Vester.

Siig mindes Du da ei de mange Gange,
 Vor Skolemester læste for os, Hans,
 Af gamle Bøger og af gamle Sange
 Om Danstems Tapperhed tillands og Bands?
 Ja, lille er vel Danmarks Land, han sagde,
 Men det er stort i Kløgt og Heltesfærd.

Naar han fortalte os hvad der sig hændte
 Med fjerde Christian og hans tappre Mænd,
 Vi folded' Hænderne, vor Kind den brandte,
 Vi ønsked' es en saadan Tid igjen.

Ja, mens vi Begge sad paa Skolebænken,
 Og vore Hjerter banked' ved hans Ord,
 Vi hvidsked', Kom en saadan Tid igjen.

Og det er skeet, nu Tiden er den samme,
 Vi har endnu det samme Fædreland,
 Bor Konge er af fjerde Christians Stamme,
 Og Du og jeg er voret op til Mand.
 Jeg seer, som før, at dine Kinder gløde,
 Af, er det Stammen, Hans, som farver dem?

Mod Danmarks Skove og mod Danmarks Dale
 Har fremmed Overmod udstrakt sin Haand,
 Ei BARNET meer sit Modersmaal tør tale,
 Det frie Folk de lægge vil i Baand.
 Det taaler Dansten, nei han gaaer i Krigen
 Og foretrækker Død for Trællestand.

Hans

(er bleven berøget under Sangen.)

Det er en fjøn Vise den — men, for Fanden! jeg
 har jo sagt det, jeg vil ikke høre mere Tale herom.
 Hvad et Menneſte engang er, skal han være tilgavns,
 det har vor Skolemester ogsaa lært os. Sæt Dig hen
 paa Bænken, og tie saa stille.

(De trække sig tilbage.)

Tiende Scene.

Johanne og Dahl (fra Vaaningshuset).

Dahl.

Ja, som jeg siger, Johanne, det Satans Wienneske
 truer mig paa Livet, og det allermindste jeg slipper med,

er at blive transporteret til Hendsborg, og sluttet i Bolt og Jern.

Johanne.

Det er dog ikke den værste Tort, der kunde vederfares Dig, kjære Fader!

Dahl.

Hvor Du snakker Barn; jeg synes da rigtignok, at den Tort var stor nok; hvem indestaaer desuden for, at Tydskerne ikke pine mig ud til den sidste Skilling, hvor gode Venner vi end forresten kunne være?

Johanne.

Ja, men Herre Gud! det er dog altid bedre at miste sine Penge end sin Ære.

Dahl.

Der er jo Ingen, som taler om Ære her; men hvem skal passe paa Huus og Hjem, naar jeg er borte? Hvem skal sørge for min Æl nu, da Høsten er forforhaanden? Johanne, Johanne! Du tager Livet af mig, hvis Du negter ham dit Ja.

Johanne.

Jeg tænker ikke, at han vover at opfylde sine Trudsler.

Dahl.

Da tænker jeg det, og hvad der er værre, han tænker det samme. Naar Alt kommer til Stykket, saa er Du slet ikke videre bundet, fordi Du har givet ham dit Jaord; man siger ja iaften, fordi man synes om En, og man siger nei igjen imorgen, fordi man ikke synes om En.

Johanne.

Jeg vil sige ham mit Hjertes Mening, andet ikke.

Dahl.

Ja ja, Johanne, naar Du først seer din gamle ærbærdige Fader gaae med Jernlænken om Halsen, vil Du nok komme til at angre det. Desuden kan Du ligesaa godt sige Ja til Jacob, for jeg giver dog aldrig mit Minde til, at Du faaer den Student.

Johanne.

Alt, lille Fader! Det kan ikke bevæge mig til at give et Løfte, som jeg ikke har ifinde at holde.

Ellevte Scene.

De Lørrige. Ravn kommer tilbage med en Insurgent, der fører en Trop af pressede Bønderkarle. De gaae To og To i Råd.

Ravn.

Bring dem ind i Laden, og sæt en Vagt op udenfor Gaarden.

(Bønderkarlene gaae ind i Laden med Soldaten. Ravn vender sig til Dahl og siger dæmpet:)

Maar har Du saa talt med Johanne, og forestillet hende Sagen?

Dahl.

Ja jeg har sagt hende Alt hvad jeg kunde finde paa, jeg har tiggert og bedt hende, saa at en Steen maatte røres derover, men ligemeget hjalp det; hun bliver ved at være gjenskridig.

Ravn.

Nu vel, saa følger Du med til Rendsborg imorgen,

og som Du seer, vil Du ikke fattes Selskab underveis.

Dahl.

Alt, kjære Hr. Raben! vær dog ikke saa umenneskelig! hvad kan jeg gjøre for, at Nigen ikke synes saa godt om Dem, som hun burde. Tænk dog bare paa —

Ravn.

Ja lad os saa faae Noget at spise, Niels Dahl, for jeg begynder at blive sulten.

Dahl.

Maden staaer og venter paa Dem.

Ravn.

Kom og sæt Dig tilbords med mig.

Dahl.

Nei, ellers Tak, min Madlyst har De rigtignok fordreven for iaften.

Ravn (sætter sig.)

Kom og spis, min Ven! man bør aldrig gaae fastende fra sit Hjem, især naar man som Du, har en lang Reise for sig. Og Du ogsaa, Johanne, tag Plads og gjør mig idetmindste Selskab. — Nu, ingen Omstændigheder.

(Johanne neder.)

Dahl.

Johanne, for Guds Skyld! kom dog; Du gjør ham tilsidst reent rasende ved at sige Nei til Alt, hvad han forlanger, og det gaaer bestandig lun ud over mig igjen.

(Johanne og Dahl sætte sig ved Bordet.)

Ravn.

Nu, det er Ret og artigt tillige; men Du, Hans, hvorfor kommer Du ikke med tilbords?

Hans.

Jeg har ingen Lyst til at spise.

Ravn.

Det er sandt, hvor er den Mand, Du skulde passe paa?

Hans.

Han sidder der under Træet.

Ravn.

Kom herhen, Du, og lad os høre en af dine Sange; syng mig Schleswig-Holsteins Vise, Den kjender Du vel?

Tonne.

Na nei, vi har endda nogle kjønne Viser i Landens eget Tungemaal, saa vi ikke behøve at lære dem, der gaae i et fremmed.

Ravn.

Lad os da faae en Anden; men jeg gjør en Ulykke paa Dig, hvis Du synger Noget, som ikke behager mig.

Tonne.

Saa lad mig hellere tie stille.

Ravn (drager en Pistol).

Vil Du synge, din Hund!

Tonne.

Eiden I tvinger mig dertil, saa maa jeg vel lystre. I skal ogsaa faae en Vise om Slesvig-Holsteen. Gud naade mig for Næsten!

Johanne.

Syng Du, Tonne; jeg skal hjælpe Dig.

Dahl.

Herre Gud, Johanne, hvad tænker Du paa? Vil
Du da reent ødelægge mig.

Tonne synger.

Mel. af Berggreen.

Engang kom de Tydske til Danmarks Land

Saa vøldelig.

De hærge og plyndred fra Kvinde og Mand

I Røverfrig.

Sagde da Thyra: vi reise os Bolde!

Bygged med Steen de, med Sværd og med Skjolde,

Dg jøge saa Tydsken af Landet.

(Omkræbet gjentages af Johanne efter hvert Vers.)

Dg atter de Svende kom i vort Land,

Tog By og Slot.

Den skaldede Gerhard førte dem an,

Dg spilled Drot.

Niels Ebbesen trodsed dog hele Flokken,

Hug Halsen af Geert over Sengestokken,

Dg saa jog han Tydsken af Landet.

Ei hidtil de Tydskes Besøg hos os

Dem Fordeel gav.

De haabed at vinde sig Guld og Gods,

Dg vandi en Grav.

Dg er de nu atter komne tilbage,

Jeg tænker det gaacr som i gamle Dage,

Vi jage de Tydske af Landet.

Ravn.

Du synger ret godt, Tonne, og det var en Skam, hvis Du ikke skulde faae Leilighed til at lære nogle af vore tydske Sange. Jeg vil derfor imorgen tage Dig med mig til Rendsborg, og indtil den Tid kan Du holde dine Kammerater med Selskab derinde i Laden. Luk ham ind, Hans, og hold Vagt ved Døren.

Tonne.

Jeg tænker, at I snarere skulle komme til at høre paa mine Viser, end faae mig til at synge eders.

(Hans og Tonne gaar.)

Ravn.

Tak for Mad, og Du Johanne, tak for Sengen. Viis mig nu et Sted, hvor jeg kan hvile mig et Par Timer førend vi drage bort.

Dahl.

Ja med Fornøielse, kjære Hr. Ravn. (dæmpet) Jeg haaber da, at De ikke lægger mig Johannes Gjenstridighed tillast, og lader mig slippe for at følge med til Rendsborg. Jeg føler hos mig selv, at jeg ikke duer det allermindste til at være Soldat.

Ravn.

Det bliver ved Afstalen; et Ord er et Ord, og derfor ville vi ogsaa, endnu førend vi gaar til No, tænke paa det lille Afkaldsbrev, som Du var saa god at love mig skriftlig.

Dahl.

Åh, jeg elendige Mand!

Dahl, Ravn og Johanne gaar.

Colvte Scene.

Solen er efterhaanden forsvunden, Maanen kommer frem i Baggrunden og oplyser Scenen.

Hans, strax efter Karen.

Hans.

Det var dumt, at de sendte mig tilbage hertil. Gud give, at jeg havde luffet mine Dine, førend jeg saae min Fødeby igjen.

Karen.

Er det sandt, at I holde Tonne fangen?

Hans.

Ja, det er rigtignok sandt; med vær kun ved godt Mod, der skal ikke vederfares ham noget Ondt. — Seer jeg ret? Det er jo Karen Elsesdatter, min gamle Skolekammerat. Kjender Du mig ikke?

Karen haanligt.

Dig! — nei jeg kjender Dig ikke.

Hans.

Na, det kan ikke være muligt; det er jo kun to Vintre siden, at vi dansede sammen, da jeg var hjemme i Julen og besøgte min Moder.

Karen.

Jeg mindes det ikke.

Hans tager hendes Haand.

Men jeg er jo Hans Bøg, lille Karen; see dog ret

paa mig, og byd mig et Godaften for gammelt Bekjendtskabs Skyld. Jeg tjente jo sammen med Tonne førend han kom her til Gaarden.

Karen.

Jeg veed det nok Hans, men jeg vil alligevel ikke kjendes ved Dig.

Hans (dæmpet).

Hvad Ondt har jeg da bedrevet?

Karen.

Det veed Du nok selv, og hvis Du ikke veed det, behøver Du blot at spørge derom hjemme hos Dine, hvor de sidde og sørge og vride deres Hænder over Dig. Men Du bryder Dig nok kun lidt derom, kan jeg tro. Og Du har heller ikke været hjemme, jeg veed det godt, for Du tør ikke komme hjem.

Hans.

Mener Du?

Karen.

Hvis Du ogsaa kom hjem, vilde De ligesaa lidt kjendes ved Dig som jeg.

Hans.

Lad os ikke tale mere herom. Det gaaer med Menneskene som Vorherre vil det. Har Du ellers Lyst til at tale med Tonne, saa skal jeg lukke ham ud til Dig.

Karen!

Nei gjør Dig ingen Ueillighed, jeg tager ikke imod nogen Billighed af Dig.

Hans.

Naa saa gaae din Dei.

Karen.

Det behøver Du ikke at sige to Gange.

(Hun vil gaae.)

Hans.

Karen, endnu et Ord, et eneste, hvordan lever min Moder?

Karen.

Alt Hans! Du har voldet hende stor Hjertesorg.

Hans.

Jeg veed det nok, siig mig blot hvordan hun har det, hun og min Broder, hører Du lille Karen.

Karen synger:

Mel. af Berggreens Scandin. Folkemelodier.

Din lille Broer, som drev med Faar

For Smedens sidste Sommer,

Fra Dør til Dør som Ligger gaaer,

Dg spottes hvor han kommer.

Han savner Klæder, savner Ly,

Dg der er Ingen i vor By,

Som sig om ham bekymrer.

Hans.

Herre Gud, det er da for haardt, at lade ham undgælde, om jeg ogsaa er en Synder.

Karen.

Din gamle Moer, som spinder Uld,

Har det ei godt derhjemme.

Hun gaaer omkring saa forrigfuld,

Bil sig til Døden gramme.

Sun fattes Arbeit, taer paa Borg,
 Gud naade Dig, for al den Sorg
 Din syndig Daad har voldet!

At lide Nød, af, det er haardt,
 Som Alle maa bekjende;
 Men værre er den Skam og Tort,
 Du haver bragt til hende.
 At see sit Barn til Spot og Spee
 Er dog den største Hjertevee
 Der kan en Moder ramme.

Karen gaaer.

Trettende Scene.

Hans.

Sun laster mig ogsaa — alle de Mennesker vende mig Nyggen, og Ingen vil kjendes ved mig — ikke engang min egen Moder — Du vil jeg gaae ned til hende, og bede hende om Forladelse og fortælle hende Alt, at de bedroge os i Nensborg, og fik os til at sværge falsk. — Nei jeg vil tie stille dermed. Ingen skal vide af det, — slet Ingen. Gudsfader i Himmerig kjender bedst hvordan Alting gik til, han skal dømme mig og Menneskene imellem. Blot jeg snart kunde komme bort herfra, for jeg holder det ikke ud ret længe. — Gid jeg laa i min Grav, saa var jeg vel forvaret, og saa var al min Nød forbi.

(Inde i Laden høres en dæmpet Sang; Hans lytter.)

Danmark deiligt BANG og Bænge,
 Lukt med Bølgen blaa,

Hvor de raske, vorne Dreng
 Kan i Leding gaae.
 Mod de Dybske, Slaver, Bønder,
 Hvor man dem paa Tog hendsender.
 En Ting mangler før den Hæve:
 Ledet er af Læve.

Hans.

Åh, den Bise kjender jeg vel. — Herre Gud! jeg
 bliver saa bedrøvet ved at høre den igjen.

(Sangen lyder med større Kraft.)

Holster, Bagrer, Lyneborger
 Som en skadlig Flod,
 Gjør os Jylland mange Sorger,
 Styrter meget Blod.
 Hvo kan døie sliq en Bane?
 Det er Skam at lade rane
 Saa vort Fæ, vort Gods, Formue,
 Piil vi har og Bue.

Hans

(gaaer nærmere til Døren og lytter, pludselig reiser han sig og
 gaaer tilbage igjen).

Jeg vil ikke høre paa dem. Det kommer jo ikke
 mig ved hvad de synge.

Bønderne synge:

Efter Dnske vorte Bolden
 Dauevirke kaldt.
 Som har mangan Tørning holden
 Før den slet forfaldd.
 Ledet, sagde Dronning Thyre
 Har vi hængt, Gud Vangen hyre,

Alt den ingen Fremmed bryder
 Eller Hofbud byder.

(Hans nærmer sig igjen, ligesom modstræbende og i Kamp med sig selv, han boier sig ned imod Døren og sætter sig paa Stenen, river Slesvigholstenernes Afsærde af sin Hue, skjuler sit Ansigt i sine Hænder, og brister i lydelig Graad. Pludseligt hæver han Hovedet, skyder Slaaen fra Døren, sætter sig igjen paa Stenen og synger sagte og dæmpet.)

Ledet sagde Dronning Thyre
 Har vi hængt, Gud Vangen hyre,
 Alt den ingen Fremmed bryder,
 Eller Hofbud byder.

Fjortende Scene.

Medens Hans synger kommer Tonne frem i Døren og herer paa ham, senere Mads og flere Bønderkarle.

Tonne.

Alt, lille Hans, er det Dig, som synger den Sang med os, nu har Du næsten faaet mig til at græde.

Hans.

Jeg er heller ikke selv langt fra det, Tonne.

Tonne.

Er Du da bleven til Dansk igjen.

Hans.

I mit Sindelag har jeg altid været det, men da jeg stod og hørte paa Sangen, saa smeltede mit Hjerter, og jeg indsaae den store Synd jeg havde bedrevet.

Tonne

(trykker ham til sit Bryst).

Saa skal Du ogsaa fra nu af være min allerkjæreste

Ben paa denne Verdens Jord, og jeg vil dele Alt hvad jeg eier og har med Dig.

Hans.

Tak for det Tonne, Du er en brav Karl; men troer Du ogsaa, at de Andre ville tilgive mig?

Tonne.

De ville være som jeg. Iffesandt Folk! kom ud og siig Godaften til Hans, som er bleven en ærlig dansk Mand igjen. Jeg har læst i Bibelen, at Gudsfader bliver mere fornøiet, naar een Synder ombender sig, end over alle os andre Retfærdige, derfor ville vi ogsaa glædes over Dig.

(Bønderne ræffe Hans Haanden.)

Mads.

Gudsfred og Godaften Hans! velkommen imellem os!

Hans.

Jeg er saa sjæleglad. — Nu tænker jeg nok, at jeg tør hilse paa dem derhjemme.

(gaaer.)

Tonne.

Jeg synes jeg hører Nogen ude paa Veien.

Mads.

Det er vel Tydsterne, som komme tilbage.

Tonne.

Det faaer at være hvem det vil, saa tænker jeg, at vi blive og vente paa dem.

Feutende Scene.

Knud, Søren og flere Bønder, de forrige.

Lonne.

Det er jo vore egne Folk, der komme.

Knud.

Gre J allerede blevne fri igjen?

Lonne.

Ja Knud, tænkte J paa os?

Knud.

Forsandt gjorde vi det. Vi syntes det var Synd, at J skulde holdes fangne her som Misdædere, saa sloge vi os sammen, medens Tydsterne sad og svirede nede i Kroen, og gik berop for at faae Jer fri igjen, enten paa den ene eller anden Maade, men som det lader, have J ikke havt vor Hjælp nodig.

Lonne.

J komme os vel tilpas endda Knud, for nu ville vi byde Jer vort Farvel. Vi have Allesammen besluttet at drage over til Kjøbenhavn og spørge, om de kan bruge os til Soldater.

Knud.

Det tænker jeg ikke de sige Nei til, saasandt som J ere vor Egns dygtigste Karle. Hvem har ellers skaffet Jer Friheden igjen?

Lonne.

Det har Hans Bøg, som J nok kjender.

Knud.

Det var ogsaa det Mindste han kunde gjøre, for

at sone sine Synder. Gid ham skee en Ulykke, for den Skam han har paaført vor By.

Tonne.

Det maa Du ikke sige. Hans er en retskaffens Karl, saa god som En af os. Har han syndet, saa er han gaaet i sig selv igjen, og fortryder det med grædende Taa-
rer, derfor skal I være ham god og venlig sindet.

Knud.

Er han bleven en ærlig Karl igjen, saa er Alting glemt, jeg bærer ingen Nag. Hvor er han, at jeg kan give ham Haanden?

Tonne.

Han er gaaet hjem for at see til sin Moder og bede hende om Forladelse. — Der bliver Glæde i Huset.

Knud.

Det trænger hun ogsaa høilig til, den stakkels Kone; hun ligner sig ikke selv længer, som hun har gaaet og græmmet sig siden det spurgtes, at hendes Søn holdt med Fjenden. Naar Du nu kommer over og taler med Kongen, Tonne, kan Du hilse ham fra mig og sige, at jeg selv var for gammel og affældig til at gaae med jer Andre, men at al min Eiendom staaer til ham at raade over. Trænger han til Penge, saa har jeg nogle; bliver han i Betryk for Heste kan han komme og udsøge sig de to allerbedste, som staae i min Stald.

Tonne.

Det Grunde vil falde mig let at huske.

Søren.

Dg fra mig skal Du sige, at vi har Rug endnu paa vort Loft og i vor Lade, og naar han blot vil sende os Dansken igjen, kan han tage det Altsammen.

Tonne.

Jeg skal bringe ham eders Budskab, Ord for Ord, I gode Folk, det kan I stole paa.

Mads.

Der kommer Hans løbende.

Sextende Scene.

Hans. De forrige.

Hans.

Her er jeg igjen, Tonne; jeg har nu været henne og hentet mig den Deel, der skal gjøre mig haard imod al Tydskens Overlast.

Tonne.

Dg hvad er det?

Hans.

Min Moders Belsignelse.

Knud (rækker ham Haanden).

Velkommen Hans, Du brave Karl!

Hans (bevæget).

Du byder mig Haanden, Knud! og ser vendte Du mig Ryggen, da vi mødtes nede ved Dammen; veed Du da, at jeg er bleven til et bedre Menneske?

Knud.

Jeg veed saameget, at din gamle Moder ikke skal

komme til at trænge til Noget, mens Du er borte, saa længe jeg selv har en Krumme i mit Madskab.

Soren (rækker ham Haanden).

Heller ikke din lille Broder, Hans; ham skal jeg tage til mig, og opdrage ham i Tugt og Christendom, som et af mine egne Børn, at der kan blive et retskaffent Menneske af ham.

Hans.

Gud velsigne Jer begge To.

Tonne.

Det begynder allerede at lysne i Ost, Dagen bryder frem, og vi maa afsted. Farvel I Folk! Vorherre være med os Allesammen.

Syttende Scene.

Karen. De forrige.

Karen.

Du næmmer da ikke at drage afsted, Tonne, førend Du faaer sagt Farvel til mig.

Tonne.

Jeg vilde kun spare Dig for at sørge over vor Skilsmisse, og mig selv med.

Karen.

Skal det nu være?

Tonne.

Ja, lille Karen, nu gaae vi.

Karen.

Lov mig, at Du ikke vil veve Dig for langt frem-

ad, naar Du kommer i Krigen; tænk paa mig, som sidder herhjemme og længes, og som holder saa meget af Dig.

Tonne

(Affides til Karen, idet han trykker hende til sit Bryst).

Læs en Herrensøn for mig hver Aften, naar Du gaaer i din Seng, det hjælper bedst for al den Nød, der kan vederfares et Menneſte.

Karen.

Det har jeg jo altid gjort for Dig, Tonne. Farvel da i Guds Navn. (Tonne vil gaae, Karen tager en lille Pung frem). Bliv lidt Tonne, endnu et Ord. Naar Du kommer over til Kongen, saa giv ham disse Penge fra mig.

Tonne.

Det er jo din Løn, Karen, som Du har sparet paa i tyve Aar, og som vi skulde have at gifte os for.

Karen.

Naar Du giver dit Liv, kan jeg vel sagtens give mine Penge. Siig til Kongen, at de komme fra en fattig Pige i Slesvig, og jeg tænker ikke, at han vil lade haant om, at jeg kun havde saa lidt. For naar der var større Glæde i Himmerig over den fattige Kones Gæstefilling, end over alle de Riges Gaver, saa har jeg som hun nu givet ham Alt, hvad jeg eiede.

Tonne.

Og det er ret og kjønt gjort, Karen. Farvel nu for sidste Gang! (med hæbet Stemme) Farvel, alle Menneſter!

(Det er imidlertid blevet lyst paa Scenen. Morgenroden farver Træerne. I samme Dieblig Lonne siger den sidste Replik lyder i det Fjerne meget svage Toner af en Sang, som nærmer sig.)

Attende Scene

Ravn fra Baaningshuset, bag ham Dahl og Johanne. De Iorrige.

Ravn

(paa Trappen, med høvet Stemme).

Hvad Djævelen er det her gaaer for sig?

Hans

(lytter efter Sangen).

Hør, det synger!

Lonne.

Den Bise kjender jeg.

Knud.

Ja, det er Danske.

Søren.

Det er vore Brødre.

Dahl.

Jeg troer ogsaa, at det er Dansken, som kommer. Denne Gang lader det ikke til, at der bliver noget af Rendsborgreisen, lille Jacob!

(Ravn lytter efter Sangen, som nærmer sig; derpaa iler han med lange Skridt hen over Theatret og ud paa den modsatte Side.)

Tittende Scene.

De Iorrige. Danske Soldater marschere ind paa Scenen, anførte af Jørgen Birk. De sætte Geværerne i Pyramider og leire sig

hist og her i Grupper. Bønderkoner og Piger bringe Levnetsmidler i Kurve, og Melk, og udtrykke deres Glæde. Imidlertid synges:

(Mel. af Rings Drapa.)

Benders og Slavers
De rovgribske Horder
Krøb over Tyras
Hensmuldneede Vold;
Hærgen vort skjønne
Vort Fædrenerige,
Kane vor Hæder,
Spotte vort Sprog.

Sover da Folket?
Hører det ikke
Kjendernes Haanen,
Brødrenes Strig?
Staae vi som Dværge
Paa Kæmpernes Grave,
Muldner vor Manddom,
Vor Fædrearv?

Nei det er vaagnet,
See Gamle og Unge
Drage til Kamp nu
For Frihedens Sag,
Livet, som nylig
Henslygnet i Sløvhed,
Gløder fornyget
I Mandenes Bryst.

Lad det da mærkes
I Øst og i Vester,
Stygen, som truer,
Byde vi Trods.
Nat maa der til,
Førend Dag det kan blive,
Men den vil komme
Seierens Dag.

Lad da kun Tyras
Vold være sunken,
Vi vil tilsammen
Reise en ny.

Freidig, min Broder!
 Haanden paa Barket,
 Gud fra sin Himmel
 Gier Lykke dertil.

Under Sangen mødes Jørgen Birk og Johanne; han omfavner hende, og de samtale med hinanden indtil Sangen endes.

Johanne.

Jeg vidste nok, at Du kom igjen, Jørgen. Du glemte mig ikke.

Jørgen.

Glemte Dig, Johanne, min kjære, min eneste Tanke!

Johanne.

Nu bliver Du vel igjen hos os, som før? Vi have Plads nok til eder Alle.

Dahl (affides til Johanne)

Johanne dog, hvad er det Du siger. For Guds Skyld, tie stille.

Jørgen.

Nei desværre, om en Time drager jeg atter bort.

Dahl.

Saa hurtigt. Det gjør os hjertelig ondt; vi saae heller end gjerne at beholde de brave Danske hos os.

Johanne.

Hvor skulle I hen?

Jørgen.

Til Kolding, paa Forposttjeneste.

Johanne.

Til Kolding! Det er herligt, saa faaer jeg Dig dog at see, thi jeg tager til Byen idag med min Tante.

Dahl.

Gjør Du det, Johanne, kan Du virkelig ogsaa bære det over dit Sind, at lade mig blive alene tilbage.

Johanne.

Men igaar Aftes tillod Du mig jo selv at reise.

Tonne.
Ja jeg drager ogsaa afsted, Husbond. Jeg vil
over til Kjøbenhavn og lære at være Soldat.

Mads.
Og jeg følger Tonne.

En af Bønderkarlene.
Vi ville Allesammen være Soldater.

Dahl.
Alt, jeg ulykkelige Mand! hvem skal saa besørge vor
Høst, hvem skal passe mine Røer og Heste, naar I alle-
sammen tage fra Gaarden?

Karen (kommer).
Jeres Heste behøver I Ingen til at passe paa,
Husbond! for jeg skulde hilse fra Jacob Ravn og de tre
andre Tydske, at siden I igaarastes forsikrede dem om,
at Alt hvad I eiede stod til Tjeneste for de brave Tydske,
saa maatte I ikke tage det fortrydeligt op, at de hver
udsøgte sig en lille Hest, og saa red de bort med de tre
bedste Heste vi havde i Stalden.

Dahl.
Alt Gud naade mig Glendige! det har man til Løn
for sin Kjærlighed til Næsten, at holde Lidt af begge
Parter. Mine deilige Heste!

(gaaer ud)

Soldaterne synge:

Lad da kun Thyras
Bold være sunken,
Vi vil tilsammen
Opbygge en ny.
Freidig, min Broder!
Haanden paa Bæret.
Gud fra sin Himmel
Gier Lykke dertil.

Teppet falber.

